

Posudek oponenta¹ diplomové práce

Student/ka:	Bc. Ondřej Nejedlý
Název práce:	Výročí 17. listopadu 1989 ve výuce ZŠ
Vedoucí:	PhDr. Ondřej Lánský, Ph.D.
Oponent²:	Ing. Michaela Dvořáková, Ph.D.

Cílem diplomové práce je představit koncepci vyučování o vybrané významné historické události. Součástí práce má být i popis realizace a následné vyhodnocení navržené výuky. Autor práce je v představované výuce učitelem, organizátorem akce na úrovni celé školy i výzkumníkem, který vše reflektuje a hodnotí. Souběh těchto rolí pak přináší problémy, kterým se věnuji níže.

Pro naplnění stanoveného cíle považuje autor za potřebné představit filozofii školy a zakotvení zejména projektové výuky ve školním vzdělávacím programu. Seznamuje tak čtenáře s prostředím, ve kterém navrhovaná výuka proběhne. V úvodní části postrádám vysvětlení, proč diplomant navrhuje výuku historického tématu v rámci didaktiky výchovy k občanství.

Představení školy v první kapitole vychází z jejích programových dokumentů, obsahuje hesla a naznačuje cíle, ke kterým vedení školy směřuje. Autor v rámci této kapitoly prezentuje celou řadu projektů, na kterých škola participuje, součástí textu je představení projektů, ukázka schémat a modelů převzatých z projektové dokumentace. Jednotlivé části této kapitoly nejsou zdůvodněny ani zřetelně propojeny s hlavním tématem práce. První kapitola působí spíše jako text propagační než odborný. Autor si nedrží od popisované praxe odstup a programová prohlášení nejsou oddělena od popisu reality.

V popisu fungování školy, ale i dále v návrhu vyučovacího postupu nejsou uváděna teoretická východiska, pouze část používaných pojmů je předem definována. Nejzřetelněji je tento nedostatek patrný v části 1.3 odkazující k projektovému vyučování. Práce nepředstavuje projektovou výuku jako takovou, neuvádí její charakteristiky, kritéria, která by měla naplnit, ani zdůvodnění, proč je daný postup přínosný, ale popisuje organizační mechanismy přípravy projektů na dané škole.

¹ Nehodící se škrtněte.

² Pokud posudek vypracovává vedoucí práce, nevyplňovat.

Druhá kapitola nabízí nejprve historický kontext událostí 17. listopadu. Obě časové vrstvy jsou zde podrobně představeny. Čistou popisností podkapitoly 1.1 překračuje podkapitola 1.2 Současný společenský diskurs, která naznačuje, proč se historickým tématem zabývat v rámci společenských věd. Autor zde prezentuje výsledky výzkumů veřejného mínění, dále je komentuje a interpretuje jako významný podnět pro didaktickou práci s tématem. V závěru analýzy obsahu diplomant předkládá generalizaci, která naznačuje snahu zprostředkovat různé pohledy a hodnocení, tzv. multiperspektivu.

Ve třetí kapitole je představena organizace projektového dne z roku 2020. Domnívám se, že text je hodně podrobný zejména při popisování zvyklostí v chodu školy, které nesouvisí přímo s tématem práce. Kapitola představuje realizaci výuky, kterou vedl přímo autor. Text se podrobně věnuje popisu organizace výuky, z hlediska obsahu výuky je méně sdílný. V seznamu literatury postrádám didaktické publikace zejména monografie Učíme v projektech nebo Paměť a projektové vyučování v dějepise, která se věnuje přímo otázkám politiky paměti a školní výuky. Za přínosné bych považovala více ukázek výstupů práce žáků a autorovy komentáře k nim. Na základě popisu a hodnocení realizované výuky nevidím rozpracování podnětů, které autor prezentoval v analýze obsahu učiva. Odborná východiska představená ve druhé kapitole se tak s návrhem „projektového“ dne i týdne míjí.

Ve čtvrté kapitole autor představuje přípravu „projektového týdne“ z roku 2021. Z hlediska obsahu kapitola slibuje zajímavý posun ve smyslu hledání ideálů a dopadů revoluce pomocí každodennosti. Vlastní text se opět podrobně věnuje organizačním záležitostem, popisuje mechanismy komunikace mezi učiteli, průběh přípravy a realizace „projektu“, ale z uvedeného nejsou zřejmé konkrétní úkoly, které měly vést k naplnění cílů. Schéma na str. 56 je naznačuje jen velmi obecně. Na základě uvedené reflexe realizace není možné hodnotit, do jaké míry se podařilo stanovené cíle naplnit.

Závěr nabízí hodnocení projektu a zároveň uzavírá samotnou diplomovou práci. Z celé práce je zřejmá velká angažovanost autora v samotném návrhu, organizaci i realizaci výuky. Zaujetí pro práci na dané škole, ztotožnění se s její praxí i snahou o rozvoj pak autorovi komplikuje možnost získat odstup pro reflexi a hodnocení.

Autor v závěru uvádí, že cílem práce bylo ukázat způsoby, jakými je možné přemýšlet nad výukou. Domnívám se, že autor nabídl zajímavé podněty k uvažování nad vybraným obsahem učiva. Z popisu realizace dané výuky je patrné úsilí o dobrou organizaci výuky i vědomí velké odpovědnosti za úspěch akce na celé škole. Větší časový odstup by autorovi pomohl oddělit samotnou vzdělávací akci a diplomovou práci, která by jako práce odborná měla zřetelněji vycházet z teoretických východisek a představovanou praxi hodnotit s kritickým odstupem. Výše uvedenému hodnocení odpovídá i seznam použitých zdrojů. Jsou zde uvedené publikace k historické události samotné i k jejímu hodnocení, dokumenty sloužící organizaci práce na dané škole, ale didaktické publikace v seznamu chybí.

Z hlediska jazykového jsou patrné nedostatky způsobené pravděpodobně časovou tísní. V práci se objevují různé problematické formulace např. na str. 47 „žáci prokázali velké kontextuální povědomí díky rodinnému zázemí a dokážou velmi prostě popsat událost na Národní třídě.“ a gramatické chyby např. str. 48 „nově nabitých informací z videa“

Závěr: Závěrečná práce splňuje podmínky kladené na závěrečné práce v příslušném oboru.

Podněty k přemýšlení, **otázky do rozpravy**:

1. Na základě práce s monografií Učíme v projektech představte didaktický projekt jako metodu práce, prezentujte kritéria, která by měla projektová výuka splňovat, a posuďte, do jaké míry je splňuje váš návrh výuky.
2. Definujte pojem politika paměti a vysvětlete, proč by se jím učitelé dějepisu a výchovy k občanství měli zabývat.

V Praze 2. 1. 2022

.....
Michaela Dvořáková